

Eduard Marek (* 1917 – † 2022)

„Na sľub padli troje spodky. Biele, červené a modré, aby sme mohli mať vlajku.“ To je výrok, ktorého autorom je pamätník, s ktorým sa práve môžete zoznámiť.

Eduard Marek sa od mladosti aktívne venoval skautingu. Za vojny pomáhal svojmu židovskému priateľovi F. Reimannovi, za čo bol 8. mája 1942 zatknutý a odsúdený. Po prepustení sa ilegálne venoval skautingu. Ako spojka sa aktívne zúčastnil Pražského povstania. Po vojne obnovil svoju realitnú kanceláriu a viedol junácky oddiel. Po komunistickom puči v roku 1948 v Prahe s priateľmi založil odbojovú skupinu „Dr. E. Beneš“. V roku 1949 však bola skupina prezradená a Marek bol odsúdený za protištátnu činnosť na desať rokov. Markova manželka bola odsúdená na 11 rokov a ich vtedy päťročný syn Eduard putoval do ústavu. V lágri Mariánska v jáchymovskej oblasti triedil uránovú rudu. Po siedmych rokoch väznenia sa znovu ilegálne venoval skautingu. Po roku 1989 sa stal predsedom zväzu skautov a skautiek v Prahe 2. Eduard Marek zomrel 22. januára 2022 vo veku nedožitých 105 rokov.

Aj toto sú príbehy, ktoré napísal čas a ktoré si naozaj zaslúžia našu pozornosť. Pomáhať aj za cenu smrti, veriť v ideály aj za cenu väznenia a budovať mier aj za cenu vlastných obetí. Príbeh Eduarda Mareka je toho dôkazom a sme presvedčení, že mnohých mladých ľudí môže inšpirovať.

S celým jeho príbehom sa môžete oboznámiť tu:

 príbeh

 podcast

Aktivita 1

Projekt Tábor

Téma:

príbehy 20. storočia, oral history, skauting, aktívne trávenie voľného času, učenie v životných situáciách, neformálne vyučovanie

Ciel:

aktívne sa oboznamovať s našou históriou prostredníctvom príbehov, prežívať minulosť prostredníctvom autentických príbehov, posilňovať žiakovu aktivitu, kritické poznanie minulosti, rozvíjať učenie v životných situáciách

Pomôcky:

príbeh pamätníka, internet, overiteľné zdroje informácií, počítač, potreby pre vytvorenie rôznych demonštratívnych pomôcok

Postup

- Žiakom poskytneme možnosť oboznámiť sa s príbehom pamätníka a poveríme ich úlohou analyzovať jeho život.
- Vyzveme ich k tomu, aby pomenovali kľúčové problémy, ktoré zasiahli do života pamätníka. Pýtame sa ich, čo považujú v jeho životnom príbehu za najsilnejší faktor odolávania a získavania sily pre prekonávanie prekážok.
- Vedeťme ich k tomu, aby pochopili význam skautingu ako výchovnej organizácie/hnutia/systému mladých ľudí (dospelých nevynímajúc), prístupnej všetkým bez rozdielu pôvodu, národnosti, rasy alebo náboženstva. Poukážeme, že jej cieľom je celkový rozvoj osobnosti mladého človeka. Má výrazné filantropické, humanistické a kozmopolitné črty.
- Opýtame sa žiakov, čo si myslia, prečo bola táto organizácia na Slovensku počas totalít trikrát zakázaná a obnovená až po Nežnej revolúcii v roku 1989.
- Motivujeme žiakov, aby sa dohodli na spoločnom vytvorení projektu o aktívnom trávení voľného času a inšpirovali sa pri jeho tvorbe práve skautskou organizáciou.
  - Rozdelíme žiakov do skupín podľa vlastných preferencií, aby sme zabezpečili pracovnú pohodu v procese tvorby projektu.
  - Dohliadame na to, aby boli v skupinách zastúpené rovnomerne všetky typy žiakov.
  - Poveríme ich úlohou vyhľadať z dôveryhodných zdrojov čo najviac informácií o skautských organizáciách a ich činnosti u nás i vo svete a získanými informáciami sa inšpirovali pri tvorbe projektu.
  - Dáme žiakom možnosť vybrať si podujatie, ktoré by bolo z ich pohľadu najvhodnejšie pre realizáciu úloh vyplývajúcich z projektu (prázdninový tábor, deň športu, víkendový pobyt v prírode, školský výlet, súčasť OŽAZ, KOŽAZ atď.).

- Upozorníme ich na skautskú metódu, ktorá je využívaná v činnosti skautov, ktorou sa pri tvorbe programu môžu inšpirovať (skautská výchovná metóda je cestou výchovy a sebvýchovy, ktorá má viesť k upevňovaniu charakteru, vytváraniu hodnotového systému, rozvoju zručností a vedomostí a zahŕňa 7 prvkov: aktívny pobyt v prírode, fungovanie v malých tímoch, podpora od dospelých, osobné napredovanie, učenie sa činnosťou, zapojenie komunity, symbolický rámec).
  - Vymedzíme primeraný čas na prípravu projektu a zohľadníme v ňom náročnosť prípravy vzhľadom na cieľovú i záujmovú skupinu žiakov.
  - Umožníme žiakom, aby súčasťou projektu boli aj jednotlivé pomôcky, nákresy, plagáty, pozvánky atď.
- Po uplynutí zadaného času vyzveme žiakov na prezentáciu výsledkov. Dbáme na to, aby každá skupina mala dostatok priestoru, času predviesť pripravenú predstavu o podujatí.
  - Spoločne sa vrátíme k príbehu pamätníka a vyberáme z informácií, ktoré sme o skautingu získali, tie, ktoré boli pre pamätníka významné, a zohrali, podľa mienky žiakov, dôležitú úlohu pri zvládaní nástrah života.
  - Hotové práce prezentujeme aj mimo triedy, napr. v školskom areáli, na stránkach školy, v miestnej komunite, v miestnych, regionálnych periodikách, na FB, Instagrame, Twitteri atď.
  - Ponúkneme žiakom možnosť pripraviť podujatie po dohode so školou, obcou, komunitou ako možnosť aktívneho trávenia voľného času detí a mládeže.

Aktivita 2 (ZŠ)

Tematická koláž

Téma:

príbehy 20. storočia, oral history, monsterprocesy, kritické myslenie, čitateľská gramotnosť, medzipredmetové vzťahy

Cieľ:

aktívne sa oboznamovať s našou históriou prostredníctvom príbehov, hlbšie uvažovať nad slobodou myslenia, vierovyznania, formulovať svoje názory, vyjadrovať svoje pocity, postoje a hodnoty prostredníctvom kreatívnych prístupov

Pomôcky:

príbeh pamätníka, internet, overiteľné zdroje informácií, počítač

Postup

- Žiakov oboznámime s príbehom pamätníka spôsobom, ktorý bude pre nich najpríťažlivejší (čítanie učiteľom, žiakmi, počúvanie podcastu, vypočutie zvukových klipov, prehliadka fotodokumentácie a dokumentačného materiálu v databáze www.memoryofnations.eu).

- Zadáme žiakom úlohu vytvoriť tematickú koláž k príbehu alebo k jeho jednotlivým častiam.
  - Dáme žiakom možnosť zvoliť si techniku koláže i prístup k rozsahu spracovania príbehu (vybraná časť príbehu, celý príbeh).
  - Odporučíme im vybrať časť príbehu i techniku, ktorá je pre nich najpútavejšia, najzaujímavejšia.
  - Poveríme ich, aby v koláži interpretovali fakty získané z príbehu a zároveň svoje pocity, hodnoty, postoje, ktoré pri oboznamovaní sa s príbehom v sebe objavili.
  - V koláži môžu okrem vybranej techniky, materiálu (kusy látky, novinový papier, farebný papier, krepový papier, časopisy atď.) písať, kresliť, používať pojmy, vety, kľúčové slová, vyhlásenia, symboly.
- Po dokončení práce zhotovené diela rozložíme po triede a spoločnými silami ich usporiadame podľa časovej následnosti. Týmto spôsobom si zároveň opäť pripomenieme celý príbeh pamätníka.
- Vytvoríme v triede „galériu“ zhotovených tematických koláží a „čítame“ navzájom práce spolužiakov. Každý žiak odprezentuje svoju prácu, predstaví nám svoje videnie vecí. Žiaci sa pýtajú navzájom na nejasnosti, ktoré definujú po prehliadke galérie.
- Snažíme sa oceniť každú prácu a ak cítime, že to je možné a prijateľné, ohodnotíme tie najlepšie.
- Na záver vedieme diskusiu o tom, čo znamená sloboda a demokracia, na aké miesto by ich vo svojom rebríčku hodnôt umiestnili. Rozprávame sa s nimi o možnostiach ohrozenia týchto významných faktorov šťastného života. Rozprávame sa o totalitných režimoch, aktuálne aj o vojne a jej dosahoch na život každého z nás.
- Pripomíname si významné udalosti našej histórie, ktoré výrazne zmenili život pamätníka (II. svetová vojna, holokaust, SNP, politický prevrat 1948, komunizmus, totalita, monsterprocesy 50-tych rokov, okupácia 1968, Nežná revolúcia) i celej spoločnosti.
- Upozorňujeme na krehkú deliacu čiaru medzi demokraciou a totalitou a na význam zodpovedného konania každého z nás, aby sa história neopakovala tak, ako sme toho v dnešných dňoch svedkom.